

ARTi
FAKTi

SPEJLINGER, KROP OG IDENTITET

- et inspirations-
materiale til brug
i undervisningen

EN ANATOMISK REJSE

Gennem tiden er menneskekroppen blevet skildret og gengivet på alle tænkelige måder i kunsten. Her oplever vi f.eks. den stærke overkrop som et billede på styrke og magt, sul på kroppen som symbol på rigdom og overflod, mens den defragmenterede krop ofte optræder som en reminder om menneskets forfald.

ARTiFAKTi-materialet *Spejlinger, Krop og Identitet* er bygget op omkring kroppens anatomiske dele og vil med udgangspunkt i små, korte værkpræsentationer inspirere til mindre aktivitetsopgaver, der gør det muligt for eleverne at spejle egen krop i udvalget af de museale værker.

ARTiFAKTi Spejlinger, Krop og Identitet er et inspirationsmateriale til brug i undervisning af udskolingsens ældste klasser såvel som første år på ungdomsuddannelserne. Materialet er udarbejdet som led i brobygningsprojektet "Faglige Fællesskaber", og som involverer et samarbejde mellem Børnekulturhuset, Naturhistorisk Museum, Kvindemuseet og AROS omkring et fælles tema omhandlende køn og identitet. Vi anbefaler, at nærværende materiale anvendes som led i et museumsbesøg. Besøget kan med fordel suppleres med tilkøb af en museumsformidler (booking: vol@aros.dk).

Materialet *Spejlinger, Krop og Identitet* på AROS kan desuden med fordel kobles med besøg på hhv. Naturhistorisk Museum og/eller Kvindemuseet, hvis materialer "Er du køn?" og "Køn og præstation" indgår i samme tematiske udviklingsprojekt.

Med afsæt i udvalgte kunstværker fra museets faste samling, præsenterer nærværende materiale en række mulige perspektiver på arbejdet med spejlinger, krop og identitet.

1 Ansigtet

Wiig Hansen skildrer mennesket placeret uden for tid og sted, formgivet med underfundige kroppe og dog alle med de menneskelige egenskaber, vi kender fra vores egen tilværelse. Han forsøger ikke at forskøne eller idealisere mennesket. I stedet bruger han ekspressive penselstrøg til at skabe en rå og upoleret skildring. Ansigternes konturer udviskes og flyder sammen med baggrunden, hvilket tilfører værket uhygge og dysterhed.

Opgave:

1. Skriv en følelse ned, du forbinder med et af de af 18 ansigter på en lap papir.
2. Lav hver mindst fem af disse lapper til forskellige ansigter og læg dem i en bunke med bagsiden nedad
3. I skiftes nu til at vende en lap og give bud på, hvilket portræt følelsen hører til og hvorfor.
4. Gæt mindst tre af Wiig Hansens ansigter

! *Wiig Hansens kunst handler typisk om mennesket og dets sind, om dets angst, ensomhed og fortvivlelse. Men hans værker handler også om menneskets energi og dets evne til at klamre sig til livet, når verdenen bliver for ond.*

18 portrætter, Svend Wiig Hansen, 1989.
Placering: niv. 6

Unk, Tony Oursler, 2004
Placering: niv. 0

I museets nederste etage udstilles en række installationskunstværker. Efterhånden som man bevæger sig igennem udstillingsområdets mørke, smalle gange høres nogle underfundige lyde, og pludselig står man foran rummet med en solid glastank fyldt med vand. I vandet ligger et stort hoved og mumler. Ansigtet i glastanken forestiller kunstnerens eget ansigt, og "Unk" er derfor en moderne form for selvportræt med indbygget lyd.

! *Installationen består helt konkret af en æggelignende form, der er støbt i glasfiber. Denne form fungerer samtidig som et rundt lærred, hvorpå videoprojektionen af kunstnerens ansigt projiceres.*

? *Hvordan vil du "oversætte" det, ansigtet i glastanken forsøger at sige? Hvilke følelser giver det dig at betragte ansigtets udtryk? Overvej f.eks. hvilket forløb / udvikling der er i ansigtets udtryk?*

? *Hvilken betydning har ansigter generelt som kommunikationsværktøj? Hvad betyder ansigtet for dig – og hvor meget tænker du over, hvordan dit ansigt ser ud f.eks. i forhold til din krop og din påklædning?*

2 Overkroppen

I maleriet her ses den unge Adrastos i færd med at begå et dramatisk selvmord. Han er efter sigende plaget af en altoverskyggende skyldfølelse over at have dræbt kongesønnen Atys ved et uheld. Hans muskuløse, nøgne krop er ude af balance, og han falder fra sollyset og ind i gravtemplets skygge.

! Skildringen af Adrastos afspejler 1700tallets kropsopfattelse – en forskønnet og idealiseret mandlig krop – den unge muskuløse atletkrop.

? Læg mærke til, hvordan håret blaftrer modsat den vindretning, der ellers styrer retningen på offerildens røg. Intet er tilfældigt i Abildgaards skildringer – så hvad har Abildgaard mon villet fortælle med dette?

? Nævn mindst fire træk, der kendetegner kropsidealet i dag. Hvordan påvirker de aktuelle kropsidealer unges syn på, hvad der er en perfekte krop?

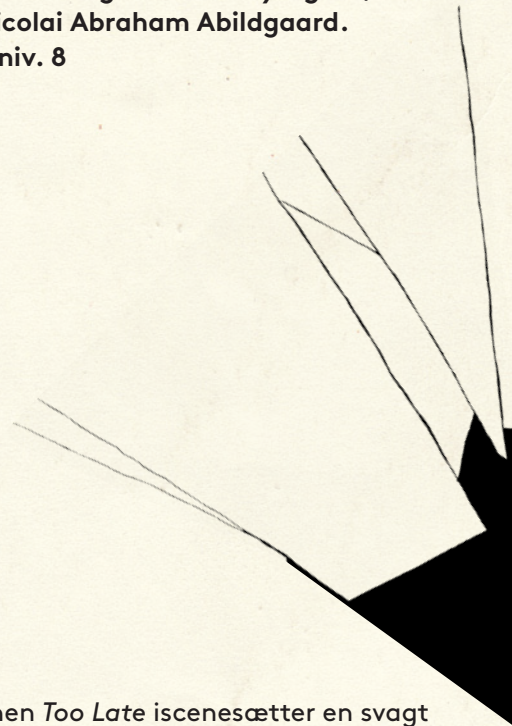
? Hvilke forskelle og ligheder er der mellem feminine og maskuline kropsidealer i dag? Og kan man overhovedet i dag tale om det feminine og maskuline som to poler?

Opgave:

1. Udvælg en af gruppens medlemmer til at indtage samme positur som Adrastos. Resten af gruppen skal hjælpe til med at holde og støtte op om posituren.
2. Hvor i kroppen er vægten henne, når hoveddaktøren indtager en sådan positur? Og hvilke kropsdele ønsker Abildgaard at fremhæve i sin skildring af Adrastos?

Adrastos dræber sig selv ved Atys' grav, 1774-76, Nicolai Abraham Abildgaard.
Placering: niv. 8

Installationen *Too Late* iscenesætter en svagt belyst natklub for homoseksuelle morgenen efter en festlig aften. Værket består af dele, som man mere eller mindre forventer at se på en natklub. Genkendelige elementer som bardisken, DJ-pulten og spejle befinder sig i rummet side om side med en stripperstang og spejltableauer med homo-erotiske motiver.

? Læg mærke til panelerne på væggene: Hvilke kropsidealer udstråler de mænd, der figurerer på disse paneler? I hvilken grad, tænker du, der er lighed mellem disse mænd og de øvrige festdeltagere? Hvad kan deres udstråling fortælle om de kropsidealer, der findes i dag?

! Værkets titel "Too late" får os til at tænke over vores egen identitet og kulturelle tilhørsforhold. Selvom virkemidler som musik og lys inviterer os til fordybelse i værket, rammes vi af følelsen af at være ekskluderet.

? Forestil dig, at du er fluen på væggen til festen: Hvad oplever I: kl. 22.30 - kl. 00.00 - kl. 03.30 - kl. 06.30?

Too late, Michael Elmgreen & Ingar Dragset, 2008.
Placering: niv. 0

3 Hænder og arme

Man fornemmer hendes fængende blik allerede ved indgangen til det rum, hvor Frants Henningsens store maleri med en fattig kvinde og hendes to børn er placeret. Og i sammenhæng med en menneskefigur gengivet i en naturtro højde og drøjde, synes hendes bedende blik at følge os rundt – hvad enten vi placerer os til højre eller til venstre.

! "Forladt" er ofte blevet relateret til renaissance kunstnerens Raphaels Sixstinske Madonna, som forestiller Maria med jesusbarn – et motiv som typisk bruges som symbol på moderlighed.

? Hvorfor har Henningsen mon valgt den fulde kropstørrelse på kvinden i billedet? Forestil jer at I er museumsgæster i slutningen af 1800-tallet: Hvilken indvirkning ville en gengivelse af en fattig kvinde i så fald have på jer? Hvilke følelser sætter det i gang og hvorfor?

! Når en billedkunstner manipulerer med fremstillingen af genkendelige menneskefremstillinger, forholder vi os direkte og automatisk til kunstværket med vores egen krop. Dette fænomen kan betegnes med begrebet "det Antropomorfe" – som betyder det krops-efterslignende.

! Med virkemidler som størrelse, gråtoner og intenst blik, får vi indsigt i kvindens liv og situation.

? Hvordan tror du, at kvindens liv vil udvikle sig fremover – og hvilke muligheder har hun for et bedre liv? I hvilken grad vil hendes vilkår være anderledes end en mand?

Forladt. Dog ej af venner i nøden,
Frants Henningsen, 1888.
Placering: niv. 8

Forud for tilblivelsen af dette kunstværk bad den danske kunstner Rose Eken en række kunstnerkollegaer verden over om at affotografere deres kunstneratelier. Summen af alle disse fotografier har udmøntet sig i kunstinstitutionen *Tableau*, hvor Eken i naturtro størrelse gengiver de utallige enkeltdele i keramik. Eken kommenterer samtidig på ler som et centralt materiale i civilisationens grundlæggelse, da ler blandt andet førte til pottemagerkunsten. Keramik og pottemagerkunst er en af de ældste kunstdiscipliner, som kan føres helt tilbage til stenalderen.

! Rose Eken er en af en af de kunstnere, der vedholdende skaber sine kunstværker med egne hænder. De fleste samtidskunstnere skaber ikke altid selv deres værker med egne hænder, men har rollen som den, der udtænker projektet, mens assistenter og moderne produktionsmetoder reelt set er dem, der udfører det fysiske dele af et givent kunstprojekt.

Tableau, Rose Eken, 2015.
Placering: niv. 6

? Hvad synes du om, at kunstnere ikke altid tager praktisk del i formgivningen af kunstværker? Suppler dine svar med argumenter for og imod.

4

Ben og fødder

Som titlen røber det, er disse knæ fra London. Men det er ikke et hvilket som helst par knæ. I 1960'ernes London var det nemlig moderne, at pigerne klædte sig i knæstøvler og såkaldte mini-skirts, der var så korte, at man viste sine bare knæ. Det var netop disse pigeknæ, der i første omgang inspirerede Oldenburg til at lave skulpturen.

! Da Oldenburg ikke kunne finde nogle virkelige knæ, han syntes, var smukke nok til at blive afbildede, købte han en gammel mannequindukke og brugte det venstre knæ som model, mens det højre knæ nødvendigvis måtte blive et spejlbillede af det venstre. Beskæringen af knæene er bestemt af længden på mini-skirts og støvler. På den måde skabte han disse to – ifølge ham selv – perfekte knæ.

? Kombinationen af miniskørtet og de lange støvler skabte et nærmest fetichistisk fokus på de kvindelige knæ i 60'ernes London. Set med Oldenburgs øjne var kvindekknæene derfor også et perfekt billede på perioden. Hvilken kropsdel dyrker vi mest i moden i dag? Hvordan kommer dette til udtryk i dine omgivelser og i din omgangskreds? Og hvordan afspejles det f.eks. i den måde, vi går klædt?

Opgave:

Forestil dig, at du er Oldenburgs kvinde med knæene i 1960'ernes London. Lev dig ind i kvindens liv og skriv et kort dagbogsnotat på hendes vegne.

London Knees, Claes Oldenburg, 1966.
Placering: niv. 8

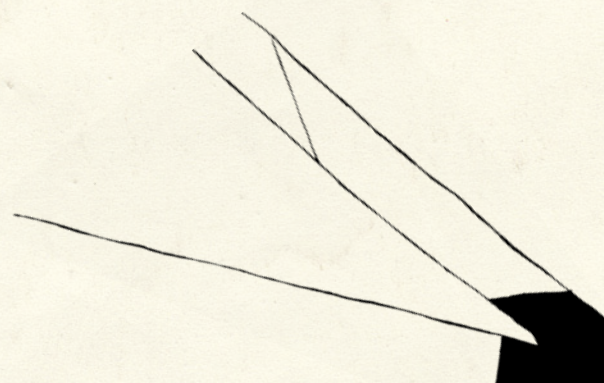
Boy, Ron Mueck, 1999.

Placering: niv. 6

Den australske kunstner Ron Mueck arbejder med skalaforhold og vores oplevelse af proportioner. Han fordrejer og forstyrrer bevidst størrelsesforholdene og forstærker derved værkets psykologiske effekt. Figurens siddende position er blevet fortolket som en parallel til de australske aboriginere, der vagtsomt skuer ud over sletten.

Opgave:

1. Gør et stopur klar på en af jeres mobiltelefoner. Sæt jer i samme positur som Boy (bemærk: fødderne skal så vidt som muligt være placeret fladt på gulvet). Se hvor lang tid I kan holde ud at sidde som Boy.
2. Hvad udtrykker den måde Boy sidder på? Hvilken stemning mærkede I ved at sidde som Boy? I hvilken kropsdel mærkes tyngden bedst?
3. Australske aboriginere sidder f.eks. i denne stilling, når de afventer et jagtbytte. Hvordan kan det være, at det for de fleste er en uvant stilling at sidde i?

Kroppen i kunsten:

De otte værknedslag i museets faste kunstsamling er blot få ud af mange eksempler på den rolle, menneskekroppen – eller dele af den – har i kunstens historie, og som igen griber tilbage til den tid, som det pågældende værk er udtryk for. ARTiFAKti materialet "Spejlbilleder, Krop og Identitet" har derfor forhåbentlig også kunnet inspirere til en videre beskæftigelse med andre skildringer af menneskekroppen i kunsten fra 1700-tallet frem til i dag.

Men hvordan vil vores tid en dag blive karakteriseret af vores efterkommere? Hvilken kropsopfattelse vil man en dag se som tidstypiske for vor tid? Og hvordan vil dette mon blive spejlet i fremtidige kunstværker? Dette er spørgsmål, der afslutningsvis vil være værd at reflektere over i fællesskab og som uden tvivl vil være et interessant afsæt for yderligere diskussion.

ARTi
FAKti

*ARTiFAKti er udarbejdet af
Udarbejdet af Formidlingsafdelingen, ARoS
og er støttet af projekt Faglige Fællesskaber*

Projektansvarlig: Anne Mette Høncke

Tekst og afvikling af testforløb: Clara Dale

*Medudviklere: Gymnasielærer Julie Bilgrau og
elever på Aarhus Statsgymnasium samt Udskolings-
lærer Karen Monrad og elever på Skåde Skole.*

Layout: Ditte Munk-Osmundsen

*Yderligere information: Har du spørgsmål
til materialet – eller ønsker råd og vejledning
om brug af materialet i undervisningssammen-
hæng, er du altid velkommen til at kontakte os:*

Formidlingsafdelingen på ARoS

Aros Allé 2, 8000 Aarhus C

t: 87306644

e: vol@aros.dk

ARoS

www.aros.dk
info@aros.dk